

Julkaisufoorumi -hanke

Pirjo Markkola / HELA

8.12.2010

Julkaisufoorumi-hanke

Tavoite:

- laatuluokitus kaikkien tieteenalojen ulkomaisille ja kotimaisille julkaisukanaville (tieteelliset lehdet ja kustantamot)

Tieteellisen julkaisutoiminnan arviointi

- tutkimuksen laadun arviointi, tiedeyhteisön tehtävä
- tutkijoille tietoa korkeatasoisista julkaisukanavista
- arviointitiedon käyttö esim. tiedepolitiikassa

Hankkeen tausta

- Yliopistojen rehtorien neuvoston työryhmä 2009: tieteellisten julkaisujen laadunarviointi
 - Työryhmän raportti:
http://www.rectorscouncil.helsinki.fi/raportit_ja_julkaisut/Julkaisujen_laadunarviointi.pdf
 - vakiintuneet viittaustietokannat ja bibliometriset indikaattorit toimivat luonnon- ja lääketieteissä, osin teknisissä tieteissä, heikommin yhteiskuntatieteissä ja humanistisissa tieteissä
- Ehdotus Julkaisufoorumi -hankkeesta TSV:aan
- TSV perusti hankkeen toukokuussa 2010
 - TSV, Unifi, SA, OKM, CSC, Suomalainen Tiedeakatemia, Kansalliskirjasto, Suomen yliopistokirjastojen yhdistys
 - OKM:n rahoitus vuosille 2010-11

Hankkeen ohjausryhmä ja sihteeristö

- *Ohjausryhmä*
- Puheenjohtaja: kansleri Ilkka Niiniluoto (TSV)
Varapj: vararehtori Heikki Mannila (Suomen yliopistot -yhdistys Unifi)
Jäsenet:
Puheenjohtaja Arja-Riitta Haarala (Yliopistokirjastojen neuvosto)
Palvelujohtaja Juha Haataja (CSC)
Johtaja Pirjo Hiidenmaa (Suomen Akatemia)
Sovellussuunnittelija Jyrki Ilva (Kansalliskirjasto)
Pääsihteeri, professori Olli Martio (Suomalainen Tiedeakatemia)
Opetusneuvos Olli Poropudas (Opetus- ja kulttuuriministeriö)
Professori Hannu Sariola (TSV)

- *Sihteeristö*
- Hankkeen koordinaattori Otto Auranen ja projektisihteeri Janne Pölönen
Toiminnanjohtaja, professori Aura Korppi-Tommola (TSV)
Kehityspäällikkö Tuija Raaska (CSC:n RAKETTI-hanke)
Pääsihteeri Liisa Savunen (Suomen yliopistot -yhdistys Unifi)

Hankkeen toteutus

- kattaa kaikki tieteenalat, kaikissa paneeleissa useampia tieteen- ja tutkimusaloja
- 23 tieteenalakohtaista asiantuntijapaneelia
- arvioivat yhteensä n. 20 000 julkaisukanavaa ja luokittavat tieteelliset tasoille 1 ja 2
 - 1 = tieteelliset julkaisukanavat
 - 2 = johtavat tieteelliset julkaisukanavat

Tilanne joulukuussa 2010

- paneelien järjestäytymiskokoukset
- julkaisukanavaluetteloiden tiedonlähteiden tutkimusalaluokittelujen yhteensovittaminen
- julkaisukanavaluetteloiden tuottaminen paneeleille (CSC mukana)
- luetteloissa bibliometrisiä indikaattoreita ja aiempien laatuluokitusten tuloksia

Tiedonlähteet

- Päälähteet:
 - Thomson Reuters Web of Science
 - Elsevier Scopus
- Täydentäviä lähteitä:
 - ulkomaisten hankkeiden (Norja, Tanska, ESF, Australia) julkaisukanavalettelot
 - Directory of Open Access Journals (DOAJ)
- Kansalliset julkaisukanavat:
 - Fennica, Arto, Linda, Elektra, (TSV:n avustukset)

Julkaisukanavaluettelot arvioitavana

- Sihteeristö laatii luettelot viittaustietokantojen, vastaavien ulkomaisten hankkeiden listojen ja kotimaisten tietokantojen perusteella
- Luetteloissa bibliografisia tietoja, viittausindikaattoreita ja aiempien arviointien luokituksia sekä sihteeristön ehdotus luokituksiksi
- Tietokannoissa ja listoissa lehdet, sarjat ja kustantamot kuuluvat yhteen tai useampaan tutkimusalaluokkaan
 - Kun eri luokat sijoitetaan kunkin paneelin alueelle, muodostuu samalla luettelo ko. luokkiin kuuluvista julkaisukanavista
 - Esim. WoS-tietokannan tutkimusalaluokassa Statistics & Probability on 106 lehteä, joista 49 kuuluu vain tähän luokkaan, ja 57:llä lehdellä on myös muita luokituksia

Tieteellinen julkaisukanava (taso 1)

- painettu tai digitaalinen lehti, säännöllinen konferenssisarja, kustantamoiden antologia- ja monografiasarja, suunnattu alan asiantuntijayleisölle
- erikoistunut tieteellisten tutkimustulosten julkaisuun: tieteenalan asiantuntijoista koostuva toimituskunta, julkaiseminen edellyttää laadunarviointia, ennen kaikkea vertaisarviointia
- kotimainen tai ulkomainen

Johtava tieteellinen julkaisukanava (taso 2)

- täyttää em. kriteerit
- lisäksi: kanava, jossa tutkijat eri maista julkaisevat parhainta tutkimustaan
- johtaviksi voidaan pääsääntöisesti luokitella vain kansainvälisiä tieteellisiä julkaisukanavia, joiden toimitus-, kirjoittaja- ja lukijakunta edustaa eri kansallisuuksia
- suomen- tai ruotsinkielisiä julkaisukanavia voidaan luokitella johtaviksi, jos ne tavoittavat tieteenalansa kansainvälisen asiantuntijayleisön

Luokitteluperiaatteet

- Tasolle 2 max. 20 % paneelin arvioitavina olevista julkaisukanavista
- kotimaista julkaisukanavaa ei luokitella, jos 2/3 toimituskunnasta ja kirjoittajista edustaa samaa tutkimusorganisaatiota (esim. suomalaisten tutkimusorganisaatioiden omat sarjat)
- Paneelien huolehdittava kaikkien tutkimusalojensa julkaisukanavien edustuksesta tasolla 2
- Saman julkaisukanavan voi arvioida useampi paneeli, mutta lopullisessa julkaisufoorumissa kullakin kanavalla yksi laatuluokka

Ryhmä A

- *Paneeli 1: Matematiikka ja tilastotiede*
- *Paneeli 3: Fysiikka, avaruustieteet ja tähtitiede*
- *Paneeli 4: Kemia*
- *Paneeli 5: Geotieteet ja ympäristötieteet*
- *Paneeli 6: Biotieteet I*
- *Paneeli 7: Biotieteet II*
- *Paneeli 11: Lääketieteen tekniikka, bioteknologia ja peruslääketieteet*
- *Paneeli 12: Kliiniset lääketieteet I*
- *Paneeli 13: Kliiniset lääketieteet II ja hammaslääketieteet*
- *Paneeli 14: Terveystieteet ja muut lääketieteet*
- *Paneeli 15: Maatalous- ja metsätieteet*

Ryhmä B

- *Paneeli 2: Tietojenkäsittely ja informaatiotieteet*
- *Paneeli 8: Rakennus- ja yhdyskuntatekniikka, kone- ja valmistustekniikka*
- *Paneeli 9: Sähkö- ja automaatiotekniikka, tieto- ja tietoliikennetekniikka*
- *Paneeli 10: Teknillinen kemia, materiaalitekniikka ja ympäristötekniikka*

Ryhmä C

- *Paneeli 16: Taloustieteet*
- *Paneeli 17: Sosiaalitieteet, media- ja viestintätieteet sekä muut yhteiskuntatieteet*
- *Paneeli 18: Psykologia ja kasvatustieteet*
- *Paneeli 19: Poliittikan tutkimus, hallintotiede ja oikeustiede*
- *Paneeli 20: Filosofia ja teologia*
- *Paneeli 21: Kielitieteet*
- *Paneeli 22: Kirjallisuus, taiteen tutkimus ja arkkitehtuuri*
- *Paneeli 23: Historia, arkeologia ja kulttuurien tutkimus*

Tieteenalaerot

- Julkaisukäytännöt erilaisia:

A: kansainväliset tieteelliset lehdet

B: kv. lehdet ja konferenssisarjat

C: kv. lehdet, kokoomateokset ja monografiat, huomattava osuus kansallista julkaisutoimintaa

- Arviointityön apuvälineet:

A: viittausindikaattorit (vakiintuneita ja toimivia)

B: viittausindikaattorit + Norjan, Tanskan ja Australian luokitukset

C: edellisten lisäksi ERIH-luokitus